

BLAŽEJ ŠTRBA:

*BIBLIOGRAFIA BIBLICKÝCH VIED
SLOVENSKEJ A ČESKEJ PROVENIENCIE
(1989–2013)*

*(Badín: Blažej Štrba vlastným
nákladem, 2014, 390 s., ISBN
978-80-971792-7-4)*

Před nedávnem jsem byl na konferenci v Německu dotázán jednou z přítomných kolegyní na porevoluční výstupy práce českých biblistů. Přiznávám, že jsem v té chvíli nedokázal odpovědět. Zlomky informací, které mi utkvěly v paměti, jsem totiž považoval za naprosto nedostatečné v souvislosti s kolegiálně míněným do-
tazem.

Když se pak slovenský kolega Blažej Štrba pustil před několika roky do práce a začal shromažďovat bibliografické údaje z oblasti biblických věd, přivítal jsem tento jeho počín se zadostučiněním. Výsledek jeho práce by měl být očekávanou prezentací práce slovenských a českých biblistů za uplynulých bezmála 25 let.

Uvozujícími kapitolami díla jsou Předmluva, Sumář a Úvod. Mezi pěti hlavními částmi je nejdůležitější první z nich, tříděná bibliografie, která je strukturovaná do dvanácti základních kategorií podle standardu pro bibliografii v biblických vědách (Bibliographi-

ca; Introductio; Critica textus, Versiones; Exegesis; Theologia biblica; Philologia biblica; Postbiblica; Religiones parabiblicae; Historia Medii Orientis Biblici; Archaeologia; Geographia biblica, herbarum generis, fauna; Historia Scientiae Biblicae). Druhá část podává pravidla transliterace a přepisu hebrejštiny a řečtiny do slovenštiny. Třetí část tvoří seznam zkratk. Obsahem čtvrté části jsou rejstříky, a to rejstřík jmenný, věcný, terminologický, rejstřík citovaných biblických textů a nebiblických spisů. Pátá část, bibliografický styl periodika *Studia Biblica Slovaca*, poskytuje čtenáři klíč ke stylu, jakým jsou v tomto díle uváděny bibliografické jednotky. Na konec díla jsou zařazeny kapitoly: Závěrečná pozorování a impulsy, Seznam použité literatury a Obsah.

Medailonky několika zemřelých slovenských a českých biblistů v Úvodu jsou nejen krásným lidským projevem vděčnosti, ale naznačují také kontinuitu odborného zkoumání biblického textu, které vždy nějakým způsobem navazuje na práci předchůdců.

Anglicky psané verze Předmluvy, Úvodu a Závěrečných pozorování a impulsů otevírají přístup k sestavenému bibliografickému přehledu těm zahraničním autorům, kteří projevují zájem o vý-

sledky badatelské práce slovenských a českých biblistů.

Bibliografie nepatří mezi obvykle recenzovaná díla. V případě Štrbovy *Bibliografie biblických vied slovenskej a českej proveniencie* (1989–2013) však nejde jen o soupis titulů z uvedeného časového období. Autor musel spolu se svými spolupracovníky vynaložit ohromné úsilí k tomu, aby sesbíral a popsaným způsobem utřídil literární produkci slovenských a českých biblistů. Kniha je mimo jiné nepřímou ukázkou, jakým způsobem jsou biblické vědy brány a hodnoceny v kontextu novějšího studia Písma svatého na Slovensku a v českých zemích.

Kolega Blažej Štrba rediguje už od roku 2005 časopis *Studia biblica slovacca*, „časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.“ Časopis poskytuje prostor k publikování odborných statí zejména mladým biblistům. Je přirozené, že recenzovaná *Bibliografia biblických vied slovenskej a českej proveniencie* (1989–2013) byla vydána jako supplementum tohoto odborného časopisu.

V době, kdy se informace všeho druhu stávají stále dostupnějšími v digitalizované podobě, lze snad vyslovit přání, aby recenzo-

vané dílo bylo dostupné i v této formě (nejen tištěné).

Snad si mohu dovolit jménem českých biblistů vyjádřit názor, že „zahrnutie autorov pochádzajúcich z dvoch blízkých národov“ určitě nepovažujeme za něco negativního, naopak za vzácný projev kolegiality, která do budoucna slibuje daleko širší prostor vzájemné spolupráce.

Petr Chalupa

„WHERE IS CIVIL SOCIETY IN CENTRAL EUROPE HEADING TO?“

(Správa o Letnej škole politickej etiky 2014 na Inštitúte aplikovanej etiky prof. Alexandra Spesza pri Teologickej fakulte Katolíckej univerzity Ružomberok v Košiciach.)

V dnech 15. – 24. septembra 2014 Teologická fakulta vo svojich priestoroch hostila účastníkov Letnej školy politickej etiky. Týmto účastníkmi boli študenti postgraduálneho štúdia humanitných vied z krajín strednej Európy – Maďarska, Rumunska, Srbska, Rakúska, Česka, Poľska, Ukrajiny a Ruska, ktorých doplnila aj doktorandka našej fakulty Andrea Križanová s hodnotnou prednáškou o „Osobnosti dobrovoľníka v misijnej práci“.

Letnú školu, pod názvom „Kam kráča civilná spoločnosť v Strednej Európe?“ organizoval Inštitút aplikovanej etiky prof. Alexandra Spesza pri Teologickej fakulte v Košiciach v spolupráci s výmennou sieťou CEEPUS združujúcu univerzitných pedagógov, doktorandov a študentov strednej Európy v spoločnej sieti AT 702 pod názvom „Etika a politika v európskom kontexte“. Túto sieť založila iniciatíva profesorky Ingebor Gabrielovej, vedúcej Inštitútu sociálnej etiky pri Katolíckej teologickej fakulte Viedenskej univerzity a zahŕňa 16 univerzít strednej Európy. Študenti, ktorí sa nemohli zúčastniť tejto školy v programe CEEPUS, dostali podporu od Združenia pre sociálnu etiku v strednej Európe, ako aj od Nadácie Pro Oriente, obidve so sídlom vo Viedni.

Participujúcich študentov privítal dekan fakulty prof. Cyril Hišem, a program týždňa otvorili úvodné prednášky docentov ThDr. Ing. Inocenta-Máriu V. Szaniszla OP, PhD. „Sekulárny štát a spoločné dobro“ a ThDr. Martina Uháľa, PhD., riaditeľa Inštitútu „Súčasná politická a spoločenská situácia na Slovensku“.

Program konferencie pozostával každý deň z prednášky jedného alebo dvoch pedagógov, ktoré nasledovali prednáš-

ky 15 študentov a doktorandov s bohatými diskusiami: študenti z Filozofickej fakulty Belehradskej univerzity Milan Radovanovič (prednáška o židovskom exode z Juhoslávie do Izraela od roku 1949) a Nikola Milikič („Obrázky Juhoslávie v historických textoch bývalých juhoslovanských republík“), študenti z Univerzity kardinála Štefana Wyszińskiego z Varšavy Alina Gut („Úloha civilnej spoločnosti v rozvoji regionálnej vlády v Poľsku“), Robert Mieczkowski („Dôležitosť pamäti vo formovaní zahraničnej politiky v strednej a východnej Európe“), Adam Raszewski („Politická filozofia baróna de Chamborda ako príklad doktríny monarchistického legitimizmu“), študentka Doktorandskej školy politických vied Bukureštskej univerzity Roxana Marinová („Nadradenosť politických elít medzi normatívnym a deskriptívnym prístupom“), Iuliu-Marius Morariu z Pravoslávnej fakulty Babes-Bolyai univerzity Cluj-Napoca („Budúcnosť rumunskej spoločnosti medzi komunistickými reminiscenciami a ich demokratickou neschopnosťou“), Péter Jenei z Debrecínskej univerzity reformovanej teológie („Čo to znamená byť emigrantom v biblických dobách?“), Edwin Bonislawski („Sociálne ľudské práva po páde komunistického systé-

mu v Poľsku“) a Lyudmyla Ivanjukova z Viedenskej univerzity („Cirkvi a ľudské práva v procese demokratizácie na Ukrajine“), Petro Darmoris z Katolíckej univerzity z Lvova („Náboženský pluralizmus zoči-voči spoločenstvu slobody podľa D. Hollenbacha“), Erwin Tereščenko z Inštitútu sv. Cyrila a Metóda moskovského patriarchátu postgraduálnych štúdií („Spoločnosť, štát a Cirkev v postkomunistickom Rusku“), Karolína Šípková z UK Praha („Osobná autonómia počas choroby, naratívny prístup v bioetike“), Justyna Suchý z Opolskej univerzity („Workoholik v rodine – výhody a nevýhody“). V strede týždňa ich prezentácie obohatili prednášky ďalších odborníkov, ako prof. Matthias Vogt z Vysokej školy Zittau-Goerlitz („Umenie a kultúra v civilnej spoločnosti“), dr. Marijana Kompes z KTF Viedenskej Univerzity („Konceptuálne dejiny a etická relevancia civilnej spoločnosti“), ako aj prednáška chorej prof. Gabrielovej („Náboženstvo vo verejnej sfére“). Vystúpili tiež dr. Adriana Jesenková z Filozofickej Fakulty UPJŠ Košice („Koncept verejnosti“), prof. Radu Preda, riaditeľ Inštitútu pre štúdium obdobia totality a rumunského exilu pri Úrade vlády Rumunskej republiky a profesor sociálnej etiky na Univerzite Cluj-Napoca

(„Civilná spoločnosť a vyrovnanie sa s minulosťou“) a Prof. Piotr Sula, zástupca riaditeľa Inštitútu politických vied Wroclavskej univerzity („[Ne]civilná spoločnosť v Poľsku“). Všetci spolu diskutovali nielen o budúcnosti politiky ako takej v dnešnej Európe, ale aj o úlohách Cirkvi v rámci občianskej spoločnosti.

Možno povedať, že študenti postgraduálneho štúdia preukázali mimoriadnu erudovanosť v témach svojich dizertačných prác a samotní profesori zase neskrývali potešenie zo spolupráce s mladými budúcimi expertmi. Jedným z vrcholov Letnej školy bola aj pódiová panelová diskusia, v rámci ktorej nás poctili svojou návštevou podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky a poslanec NR SR za KDH, bývalý europoslanec Ján Figel' spolu so starostom mestskej časti Košice-Západ a kandidátom na primátora Košíc Rudolfom Bauerom, aby diskutovali o občianskej angažovanosti vo veciach verejných. Diskusiu ozdobila svojou umeleckou tvorbou kresťanská rocková kapela Slnovrat z Bardejova a zavŕšila slávnostná večera v priestoroch TF.

Kultúrno-spoločenské aktivity Letnej školy zahŕňovali návštevy Technického múzea, Arcibiskupského paláca, Dómu sv. Alžbety s výstupom do veže katedrály

a prehliadky kostola sv. Michala, ako aj návšteva Štátneho divadla Košice a predstavenia opery La Traviata. Dalším vrcholom Letnej školy bola v sobotu organizovaná návšteva katolíckeho kostola v rómskej osade Jarovnice a neskoršia návšteva sakrálnych priestorov Červeného kláštora spojená so spoločným obedom a plavbou na pltiach po rieke Dunajec. Tento výlet sme zakončili v pravoslávnom katedrálnom chráme v Prešove, čo veľmi ocenila tretina študentov Letnej školy pravoslávneho vierovyznania.

Prvá Letná škola organizovaná Inštitútom sa ukázala ako hodnotná a veľmi prospešná akcia obohacujúca ako zahraničných, tak aj domácich študentov, ktorí uvítali kritickú diskusiu o metódach toho-ktorého výskumu použitého v dizertačných prácach, čo ich posunulo ďalej. Počas trvania školy sa vytvorila veľmi dobré spoločen-

stvo akademikov, vzájomne si vymieňajúcich vedecké poznatky a teórie spolu s praktickými skúsenosťami. Účastníci vyjadrili spokojnosť a radosť z toho, že mohli spolu zdieľať svoje študijné smerovanie v jednotlivých odboroch, výsledkom čoho je založenie spoločnej internetovej skupiny, kde diskusia započatá na Letnej škole pokračuje ďalej. Mesto Košice, ktoré v minulom roku bolo európskym hlavným mestom kultúry, a práve z tohto dôvodu chcela Viedenská univerzita usporiadať túto školu v Košiciach, ostalo prekvapujúco hlboko vryté v srdciach našich doktorandov a pedagógov. Ich nadšenie našim mestom, históriou a kultúrou je jednou z najlepších prezentácií, ktoré si títo od nás odnášajú.

*Inocent-Mária V. Szaniszló
Ivana Pločicová
Norbert Szanyi*